

nagyobb elmélyülésre, több kutatásra. Ehelyett azonban félévenként 18-20 tantárgyat oktatnak, többségükben nem azonosulási alapot szolgáltató oktatókkal. Elmélyülésre, igazság keresésre, valódi szellemi munkára nincs mód, mert a "követelménygyár" ezernyi előírással, fölösleges tárgyakkal, időhiánnyal és költséggel béklyózza meg a képzésben résztvevőt. IV. Miklós pápa 1292-ben azzal a kiváltsággal tüntette ki Párizst, a párizsi univerzitást, hogy az egyetem magisztereinek az egész világon joguk volt tanítani anélkül, hogy új vizsgának kellett volna magukat alávetni. Ez garancia volt a hitelességre és az azonosulási alapra.

### **Szakképzési dimenzió ma / Hiányzik az integrált példakép**

A mai modern középfokú és felsőfokú szakképzésben az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő szakmák keretén belül is sok esetben nincs meg az autentikus, szakmájában, pedagógiában jártas példakép, amely azonosulási alapot nyújtana a képzés során. Az OKJ szakmacsoportjai között például a 19. szakmacsoport amely a szépitészeti szakmákat (és nem egészségügyi!) foglal magában, az „egyéb” nevet viseli, bizonyítva azt a bizonytalanságot, ami miatt nem nevezték a szakmacsoportot az azt alkotó szakmák meghatározható jellegzetességeik ellenére sem „Szépitészet”-nek. Sajnos ez a bizonytalanság azután áttevődik a szakmai képzésben résztvevőkre is, és akadályozza a helyes azonosulást. Az iskolarendszeren kívül is látható például a szaknyelv (terminus technikus) és a szakmai megkülönböztető képesség (differentia specifica) hiánya. A kozmetikus képzésből például hiányzik az alkalmazott esztétika, az esztétikai gyakorlat, az integrált látásmód, az integrált példakép, a differentia specifica látásmódja.

### **A kimenet mutatja a feladatot**

A pedagógiai rendszer (itt a képzés, a szakképzés) kimenetei egyben a hivatás gyakorlásának bemeneti követelményeinek felelnének meg. A svájci BELVOIRPARK képző intézmény végzőseit olyan állások várják, ahol a következő tulajdonságok szükségesek: motiváltság, kapcsolatteremtő öröm, pontos, megbízható, becsületes, lojális, öntudatos, önálló, rugalmas, bevetésre alkalmas, magas teljesítési akarattal rendelkező. És ezeket a tulajdonságokat nem tudjuk oktatni, ezekhez a személyiségnek (vagy az alakuló személyiségnek) azonosulási alapra van szüksége és érzelmekre. A technológiai-művelési-cselekvéses oldal és a szemléletet adó, azonosulási alapot, hitelességet, érzelmeket szolgáltató oldal egységes szubsztanciát kell, hogy képviseljen, integráljon. A szakmai-erkölcsi-társadalmi szerep csak így válik értékes individuális értékformává, amit azután a közösség számára kamatoztatunk.

---

---

---

SZENTENDREI ADRIENN

tanár

Tarjáni Kéttannyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény  
Szeged

## **Mire jó a „MASZAT”?**

### **Iskolaközösség-formálás**

Varró Dánielnek a Túl a Maszat-hegyen című műve a magyar kortárs gyermekirodalom kimagasló alkotása. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy 2003-ban az eladott példányszámok alapján az „Év gyermekkönyve” lett. A Budapesti Bábszínház fantáziát látott a törté-

netben, ezért felkérte Presser Gábort zenei betétek írására. Bábjátékként évek óta sikeresen szerepel a műsorszámak között.

Bár az általános iskola alapvető dolga a műveltség megalapozása, ám ezen kívül számos neveléssel kapcsolatos feladatot kell ellátnia. Ilyen például a közösségformálás. A jó osztályközösség kialakítása sem könnyű, de a jó iskolaközösség még nagyobb gondja a pedagógusoknak.

A szegedi Tarjáni Kéttannyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény hagyományos programjai között szerepel minden tanévben egy kulturális rendezvény. Az osztályok betanulnak egy-egy irodalmi művet, mesét, táncot, és előadják a szülői közösség előtt. Idén különleges ötlettel álltam a tanárok és a gyerekek elé: Varró Dániel fent említett művét szerettem volna megvalósítani. Sok-sok munka és szervezés után végül a színdarabot 2010. március 29-én a Szegedi Nemzeti Színházban mutattuk be.

Egy évvel ezelőtt javasoltam kollégáimnak, hogy a gyerekek segítségével adjuk elő a művet. Már ekkor szembesültem az első problémával, ugyanis az iskolánkban 530 gyerek tanul. Azt szerettem volna, ha mindenki színpadra léphetne, megmutathatná magát, ezért a helyszínválasztás is gondot okozott. Az előadói apparátus nagysága miatt egyedül a Szegedi Nemzeti Színház jöhetett szóba, de a bérleti díj rendkívül magas volt, a közoktatásban pedig erre nincs pénz. Így szponzorok segítségével valósulhatott meg az álmunk.

A történet színpadra állítása hálas feladat volt, hiszen az általános iskolás korosztálynak, tehát 7–14 éveseknek szól. A mese jelenetekből áll, minden osztálynak találtunk olyan részt, amelyik illett a csoport életkorához. A nagyok rappeltek, a kicsik verset mondtak, a lányok táncoltak. Az osztályok szeptemberben kapták meg a feladatukat, azóta próbáltak. A saját jelenetét minden osztály magának rendezte. Alakult egy kis rendezőcsapat is olyan tanárokból, akik kedvet éreztek ehhez. Amikor elkészültek az osztályok, mindenki produkcióját megnéztük külön-külön. Az egészben gondolkodva javasoltuk az osztályfőnököknek, hogy mit változtassanak. Az első összpróbára Varró Dánielt is meghívtuk. Nagyon tetszett neki az akkor már egységes produkció. A személyes találkozás az íróval rendkívül motiváló volt mind a gyerekeknek, mind pedig nekünk, pedagógusoknak.

A főszereplőket én választottam ki a sok-sok vállalkozó kedvű gyerek közül. A jó énekhang, a tiszta beszéd és az „intelligens gátlástalanság” volt a feltétele egy-egy szerep megnyerésének. A megérzéseim jók voltak, fantasztikus alakításokat láthattunk.

A darabban felnőttek is szerepeltek, három tanár és két szülő. Szívesen mondtak igent a felkérésemre. Ez jót tett a közösségi szellemnek, hiszen ezzel a vállalással még lelkesebbé tettük a gyerekeket, akik nagyobb kedvvel fogtak a próbákhoz. Vigyáztam, hogy a felnőttek ne kapjanak hangsúlyos szerepet, hogy a gyerekeké lehessen a dicsőség. Az egyik szülő énekelt, ő a hivatása szerint is zenész, a másik a fiával élő zenei aláfestéssel tette hangulatosabbá a darabot. A kolléganőm, aki biológia szakos és tánctanár, Malacfejű Balerinaként állt színpadra, ami nagy feladat volt. Tudtam, hogy nem nevetik ki, éppen ellenkezőleg. Egyetlen férfi munkatársam, informatika szakos, Makula bácsit játszotta, természetesen osztatlan sikert aratott. A Babaarcú Démon én voltam, azóta több rajongóm van az iskolában. (Még autogramot is kértek



*Barbár takarítók (7. a osztály). Janka fürdetése.*



*Malacfejű Balerina és tanítványai (2. osztály)*

Vagy amikor a nyolcadikos lány így szól a negyedikes kisfiúhoz, hogy „ügyes voltál, te vagy a kedvenc szereplőm”, akkor érzem, hogy csupán az ötletemmel sokat tettem az iskolaközösségért.

A rendezésen kívül számtalan szervezési gondunk is volt. Még azt is ki kellett számolni, hogy egyszerre 530 gyereket elbír-e a színpad, de még sorolhatnám azokat a részleteket, amelyek ennyi gyerek mozgatásával járnak. Igazi csapatmunkára volt szükség a megoldásukhoz. Az igazgató, az összes tanár, a szülők és gyerekek kellettek hozzá. Példaértékű az az összefogás, amit a tantestületben tapasztaltam. Mindenki átérezte a feladat nagyságát. Büszke vagyok arra, hogy ebben a közösségben és ebben az iskolában dolgozhatok.



FENYVESI ISTVÁN  
ny. egyetemi docens  
SZTE Bölcsészettudományi Kar  
Szeged

## Burget Lajos: Retrószótárak

Oszip Mandelstam, majd – tőle bizonyára önállóan – Csoóri Sándor is megfogalmazta: a szó maga már kész történelem. Innen a nemzetfüggetlen érdeklődés – a közembertől a tudósig – a szavak mindenkori tárai iránt. Két, a félmúltat tükröző s egykorú (2008) vocabulárium is a kezembe került nemrég. Még viszonylagos teljességre sem törekedve csak néhány sajátos vonásukra utalhatok.

A Tinta Kiadó a nyíregyházi újságíró, Burget Lajos *Retrószótárát* adta közre *Korfestő szavak a második világháborútól a rendszerváltáig* alcímmel. Olga Jermakova, a Moszkvától alig három órányira fekvő kalugai tanárképző egyetem professzora *Az orosz város élete a 20. század 30-40-es éveiben* címet adta az *letűnt/ő szavak és jelentések rövid értelmező szótárának*. Némi alapvető hasonlóság és különbség már e bevezető mondatokból is következik.